

The Role of Modern Diplomacy in the United States' Hybrid War Against the Islamic Republic of Iran (2015–2023)

Mojtaba. Chenari¹, Hossein. Karimifard^{2*}, Feredoun. Akbarzadeh³, Shahram. Fattahi⁴

¹ PhD Student, Department of Political Science, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

² Associate Professor, Department of Political Science, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

³ Assistant Professor, Department of Political Science, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of International Relations, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

* Corresponding author email address: hkarimifard@yahoo.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Chenari, M., Karimifard, H., Akbarzadeh, F., & Fattahi, S. (IN PRESS). The Role of Modern Diplomacy in the United States' Hybrid War Against the Islamic Republic of Iran (2015–2023). *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*.

© 2024 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Over the past four decades, the United States has continuously sought to change the behavior or the governing system of the Islamic Republic of Iran. In recent years, theorists have introduced a new type of conflict known as hybrid warfare, which has become the core strategic approach of the United States toward various countries, including Iran. One of the key instruments of this war is modern diplomacy, through which the United States advances its policies toward Iran using various methods such as public, military, coercive, track-two, economic, media, and cyber diplomacy. The central question of this study is: what are the roles, applications, and impacts of the components of modern diplomacy in the U.S. hybrid war against Iran? The hypothesis of this research posits that modern diplomacy, as one of the main tools of the U.S. hybrid warfare against Iran, plays a significant role in achieving the United States' strategic objectives. This diplomacy seeks to influence public opinion, governments, and international organizations through diverse mechanisms in order to secure U.S. interests. The research adopts a descriptive-explanatory method, and the findings indicate that the United States has utilized instruments such as public diplomacy through institutions like the National Iranian American Council (NIAC) and advisory councils, track-two diplomacy with three approaches—conciliation, deterrence, and war—military diplomacy, coercive diplomacy, and cyber diplomacy through platforms such as Twitter and Instagram. These results demonstrate that the U.S. approach in hybrid warfare represents a combination of hard, semi-hard, and soft instruments within the framework of diplomacy.

Keywords: Iran, United States, hybrid warfare, modern diplomacy.

EXTENDED ABSTRACT

In the aftermath of World War II, the United States adopted an enduring strategy aimed at extending its geopolitical hegemony globally, particularly in regions of strategic importance such as the Middle East. Iran, due to its location and resource wealth, became a central arena for American influence beginning with the 1953 coup d'état, which restored the Pahlavi regime and reinforced U.S. dominance in Iran's political and economic affairs. This relationship culminated in widespread dissatisfaction among Iranians, leading to the 1979 Islamic Revolution and a subsequent rupture in bilateral ties ([Abdollahkhani & Kardan, 2011](#)). Since that turning point, Washington has persistently sought to change Iran's behavior or political system through multifaceted strategies, the most recent and complex of which is hybrid warfare. This mode of warfare combines hard, semi-hard, and soft power instruments to undermine adversaries without direct confrontation. Within this framework, modern diplomacy serves as a critical mechanism for influencing public opinion, manipulating perceptions, and shaping global narratives about Iran. Hybrid warfare merges military, cyber, informational, and diplomatic components to pursue political objectives indirectly. The United States' approach since 2015 has reflected a sophisticated synthesis of coercion, negotiation, and public communication designed to weaken Iran's regional influence and internal stability. Thus, diplomacy in its modern form has transformed from a channel of negotiation into a strategic instrument embedded in warfare doctrine, orchestrating political, economic, and psychological pressure to achieve compliance without conventional warfare.

The theoretical foundation of hybrid warfare underscores the blending of conventional and unconventional tools to achieve strategic aims through ambiguity and deniability. Unlike classical warfare defined by direct military confrontation, hybrid conflict employs overlapping domains—economic sanctions, propaganda, cyberattacks, and diplomatic isolation—to exhaust and destabilize the target ([Shiroudi, 2006](#)). The modern U.S. hybrid strategy against Iran aims not to wage open war but to induce systemic erosion through coordinated measures involving state and non-state actors. In this context, diplomacy has evolved beyond traditional statecraft to incorporate new domains such as cyber diplomacy, media influence, and track-two initiatives involving think tanks, NGOs, and lobbying organizations. This "Revolution in Diplomatic Affairs," following the revolutions in commerce and military domains, has redefined global interaction paradigms ([Arquilla & Ronfeldt, 2009](#)). The U.S. uses this model to engage multiple stakeholders simultaneously—international organizations, civil society, and digital communities—to legitimize its pressure campaigns. Scholars describe modern diplomacy as a networked enterprise of state and non-state actors leveraging information technologies and soft-power strategies ([Ashna & Jafari Haftkhani, 2007](#); [Ghanbari Salhashur, 2018](#)). In this interconnected ecosystem, transparency, mass communication, and multilateral engagement have replaced secrecy and exclusivity. The United States, by deploying this multi-dimensional diplomacy, seeks to shape the psychological environment of decision-making within Iran, disrupt its alliances, and build international consensus against it, thereby achieving strategic containment through the façade of normative engagement ([Golshan Pajouh, 2011](#)).

From a neo-realist perspective, the U.S. pursuit of hybrid diplomacy against Iran aligns with the principle of survival and security maximization under an anarchic international order ([Wilson, 2008](#)). Neo-realists view the state as the core actor safeguarding national interests through power balancing rather than moral or ideological considerations. For Washington, Iran's revolutionary ideology and regional influence represent systemic disruptions requiring containment. Thus, U.S. hybrid diplomacy seeks to ensure regime

security for itself and its allies through coercive engagement. Central to this approach is the manipulation of security narratives—portraying Iran as a global threat to justify military build-ups, sanctions, and information campaigns. Unlike traditional diplomacy, which aims at cooperation, this form of diplomacy weaponizes engagement by using dialogue, sanctions, and information exchange as instruments of control. This realist underpinning is reflected in the systematic use of economic warfare, psychological operations, and diplomatic isolation as tools for maintaining the American-centered order. The neo-realist assumption that states inherently compete for power has justified Washington's persistent use of hybrid warfare to maintain strategic dominance while avoiding the costs of open conflict. The interplay between realist strategy and modern diplomatic innovation thus manifests as a calibrated effort to weaken Iran's cohesion, erode its deterrence, and reconfigure its behavior under sustained pressure.

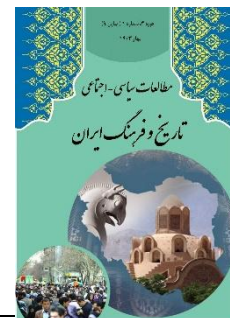
Empirically, the United States operationalized modern diplomacy against Iran through multiple channels, most notably public diplomacy, track-two diplomacy, military diplomacy, coercive diplomacy, media diplomacy, and cyber diplomacy. Public diplomacy, executed through semi-governmental and non-governmental organizations, aimed to shape perceptions of Iran's internal and external legitimacy. Institutions such as the National Iranian American Council (NIAC), advisory boards, and the National Endowment for Democracy have acted as intermediaries for U.S. outreach efforts, engaging diasporic communities and civil society groups to promote narratives of reform and dissent ([Abdollahkhani & Kardan, 2011](#); [Ranj Kash, 2021](#)). Through targeted messaging, Washington sought to foster divisions within Iran and influence elites and youth populations toward pro-Western ideals. Propaganda and psychological warfare campaigns amplified this effect by spreading selective truths and disinformation ([Ahangari, 2011](#); [Joneidi, 2011](#)). Parallely, track-two diplomacy facilitated unofficial dialogues between American and Iranian academics and policymakers, structured around three paradigms—conciliation, deterrence, and regime change ([Karimi Fard & Labkhand, 2017](#)). Think tanks and research institutions such as the Nixon Center and Heritage Foundation shaped these exchanges by advocating strategic containment or engagement, depending on the U.S. administration's orientation ([Fitzpatrick, 2008](#); [Nixon Center, 2004](#)). These efforts were complemented by military diplomacy, which framed deterrence as a tool of peace while expanding U.S. military presence in the Persian Gulf ([Tabatabai & Asmani, 2020](#)). Through security pacts and regional coalitions, Washington institutionalized Iran's encirclement, simultaneously reinforcing its dominance and legitimizing containment.

Coercive diplomacy represented another critical vector of hybrid engagement. By substituting open warfare with economic and diplomatic compulsion, the United States sought to achieve submission through sustained threat and pressure ([Asadi, 2008](#); [Omidy, 2017](#)). This strategy combined economic sanctions, military intimidation, and conditional negotiations, epitomized by the "maximum pressure" campaign under President Donald Trump. Following the U.S. withdrawal from the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) in May 2018, Washington reimposed extensive sanctions designed to cripple Iran's economy and provoke social unrest ([Pompeo, 2018](#)). Coercion extended to energy exports, banking transactions, and diplomatic access, forcing Tehran into reactive diplomacy. These measures were reinforced by media diplomacy, where networks like Radio Farda and Voice of America disseminated content framing Iran as an authoritarian and failing state ([Hatami Rad, 2007](#); [Ranjbaran, 2009](#)). Similarly, satellite television and foreign news agencies such as BBC Persian, CNN, and Reuters produced narratives amplifying internal dissent and economic hardship ([Ghanbari Salhashur, 2018](#)). The media's role in hybrid

warfare transcended propaganda—it served as a global instrument of legitimacy for American policies while delegitimizing Iran’s government. Through emotional storytelling and selective framing, these channels normalized perceptions of Iran as a threat requiring containment and intervention.

The rise of digital networks transformed hybrid warfare further by introducing cyber diplomacy as a decisive front. Social media platforms such as Twitter, Instagram, and YouTube became extensions of American diplomatic messaging (Movahedian, 2016; Toofan, 2017). Cyber diplomacy operated through three mechanisms: building global trust through digital engagement, connecting directly with citizens in target states, and creating narratives that aligned with U.S. interests. The U.S. State Department’s Persian-language social media accounts and direct communications from American leaders exemplified this tactic. Donald Trump’s Persian tweets during the 2019 protests, praising Iranian demonstrators and condemning the government, were emblematic of psychological influence operations aimed at inciting unrest (Trump, 2019). Similarly, the use of YouTube and Instagram allowed the dissemination of anti-government narratives portraying Iran’s leadership as repressive and its policies as self-destructive. The cyber domain also facilitated covert activities—surveillance, information theft, and digital sabotage—enhancing the non-kinetic reach of American power. Through these means, the United States expanded hybrid warfare into the psychological and cultural spheres of Iranian society, making modern diplomacy inseparable from information warfare. This synthesis of diplomatic language, digital manipulation, and algorithmic amplification redefined the battlefield, where perception management replaced traditional combat and the struggle for legitimacy became central to victory.

In conclusion, the findings of this study reveal that the United States has systematically employed modern diplomacy as an integrated component of hybrid warfare to weaken the Islamic Republic of Iran across political, economic, cultural, and psychological dimensions. This multifaceted strategy merges coercive measures with communicative power, reshaping global perceptions and domestic sentiments simultaneously. Modern diplomacy, once confined to negotiation and representation, now functions as an operational weapon in geopolitical conflict. Through public, cyber, and coercive diplomacy, Washington has constructed a sustained pressure architecture aimed at isolating Iran while legitimizing its own actions internationally. Countering such a multidimensional campaign requires Iran to adopt an equally hybrid defensive strategy—developing coordinated responses that integrate informational, cyber, and diplomatic resilience. Strategic participation in international and regional organizations, active narrative construction, and proactive cyber engagement are essential for balancing the asymmetric dynamics of this ongoing conflict. The interplay between hybrid warfare and modern diplomacy underscores the transformation of international relations in the 21st century, where words, images, and digital networks have become as potent as weapons on the battlefield.

نقش دیپلماسی نوین در جنگ هیبریدی ایالات متحده آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران (۲۰۱۵-۲۰۲۳)

مجتبی چناری^۱، حسین کریمی فرد^{۲*}، فریدون اکبرزاده^۳، شهرام فتاحی^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۲. دانشیار، گروه علوم سیاسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۳. استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۴. استادیار، گروه روابط بین الملل، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: hkarimifard@yahoo.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی/اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

چناری، مجتبی، کریمی فرد، حسین، اکبرزاده، فریدون، و فتاحی، شهرام. (در دست چاپ). نقش دیپلماسی نوین در جنگ هیبریدی ایالات متحده آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران (۲۰۱۵-۲۰۲۳). *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

در چهار دهه گذشته، ایالات متحده آمریکا به طور مداوم به دنبال تغییر رفتار یا حکومت جمهوری اسلامی ایران بوده است. در سال‌های اخیر، نظریه پردازان نوع جدیدی از جنگ موسوم به جنگ هیبریدی را معرفی کرده‌اند که به راهبرد اصلی آمریکا در قبال کشورهای مختلف، از جمله ایران، تبدیل شده است. یکی از ابزارهای کلیدی این جنگ، دیپلماسی نوین است که آمریکا با بهره‌گیری از روش‌های متنوع آن، مانند دیپلماسی عمومی، نظامی، اجبار، مسیر دوم، اقتصادی، رسانه‌ای و سایبری، سیاست‌های خود در قبال ایران را به پیش می‌برد. پرسش اصلی این پژوهش این است که مؤلفه‌های دیپلماسی نوین چه نقش، کاربرد و تأثیری در جنگ هیبریدی آمریکا علیه ایران دارند؟ فرضیه این پژوهش بیان می‌کند که دیپلماسی نوین، به عنوان یکی از ابزارهای اصلی جنگ هیبریدی آمریکا علیه ایران، نقش مهمی در تحقق اهداف راهبردی ایالات متحده دارد. این دیپلماسی با استفاده از روش‌های مختلف تلاش می‌کند تا بر افکار عمومی، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی تأثیر بگذارد و منافع آمریکا را تأمین کند. روش تحقیق توصیفی-تبیینی بوده و یافته‌ها نشان می‌دهد که آمریکا از ابزارهایی همچون دیپلماسی عمومی از طریق نهادهایی مانند نایک و شورای مشورتی، دیپلماسی مسیر دوم با سه رویکرد سازش، بازدارندگی و جنگ، دیپلماسی نظامی، دیپلماسی اجبار و دیپلماسی سایبری از طریق پلتفرم‌هایی مانند توییتر و اینستاگرام بهره می‌برد. این نتایج بیانگر آن است که رویکرد آمریکا در جنگ هیبریدی، ترکیبی از ابزارهای سخت، نیمه سخت و نرم در دیپلماسی است.

کلیدواژگان: ایران، آمریکا، جنگ هیبریدی، دیپلماسی نوین.

مقدمه

ایالات متحده آمریکا پس از جنگ جهانی دوم همواره به دنبال گسترش هژمونی خود بر جهان، از جمله ایران، بوده است. نفوذ آمریکا در ایران با کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ آغاز شد و در دهه ۱۳۵۰ به اوج خود رسید. از کودتای ۲۸ مرداد که به بازگرداندن محمدرضا شاه پهلوی منجر شد، آمریکا به عنوان حامی اصلی رژیم شاه فعالیت کرد. این دوران با تقویت روابط نظامی، اقتصادی و سیاسی میان دو کشور همراه بود. برنامه‌های اصلاحات اجتماعی و اقتصادی، نظیر انقلاب سفید، با مشاوره و پشتیبانی آمریکا اجرا شد. اما نارضایتی عمومی از رژیم پهلوی و حمایت آمریکا از آن، به انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ انجامید که باعث سقوط شاه و قطع روابط با آمریکا شد و دشمنی‌های جدیدی میان دو کشور شکل گرفت (Abdollahkhani & Kardan, 2011). آمریکا برای تغییر رفتار یا حکومت ایران، راهبردهای متعددی را به کار گرفت که یکی از مهمترین آن‌ها جنگ هیبریدی است.

جنگ هیبریدی، مفهومی جدید در ادبیات سیاسی، از دو منظر اهمیت دارد: نخست، ورود به این جنگ در لایه‌های متنوع و همزمان ناشی از محدودیت‌های راهبردی در کارکرد گزینه‌های محدود جنگ است. بکارگیرنده این نوع جنگ ناچار است برای بهبود وضعیت، از تمامی ابزارهای موجود بهره‌مند شود. دوم، اجرای این قابلیت‌ها موجب افزایش توانمندی‌های جنگی نزد حریف و شکل‌دهی به سطح جدیدی از مواجهه می‌شود.

جنگ‌های کلاسیک نظامی به تدریج به عرصه‌های اقتصادی، تبلیغاتی، سیاسی و دیپلماتیک، رسانه‌ای، عملیات روانی، سایبری، جنگ اطلاعاتی و نامتقارن و روش‌های نوین تکیه کرده‌اند. امروزه شاهد کارکرد وسیع جنگ هیبریدی هستیم که بنا به شرایط، یکی از ابعاد جنگی در اولویت قرار می‌گیرد. شواهد نشان می‌دهد جنگ‌های بزرگ و مستقیم میان قدرت‌ها کمتر توجیه‌پذیر است و تکیه اصلی بر جنگ ترکیبی است. در راهبرد کلان آمریکا در دهه‌های اخیر، ناتوان‌سازی، فقیرسازی و فرسایش قدرت اقتصادی کشورهای مخالف، به همراه فشار و ضربات اطلاعاتی و امنیتی و محدودیت‌های نظامی بوده است. این راهبرد با هدف حفظ برتری قدرت آمریکا و درگیری‌های محدود و تحریک‌کننده، تکیه بر مناسبات با کشورهای عربی خلیج فارس، جنگ سایبری، روانی و اطلاعاتی، تحریم و فشار اقتصادی، در اولویت قرار گرفته است.

آمریکا برای افزایش مانور عملیاتی، مرزهای امنیتی خود را با گسترش روابط با کشورهای پیرامونی ایران، گسترش داده که حاصل سه دهه تلاش پنهان و آشکار اطلاعاتی و دیپلماتیک است. این مرزهای امنیتی جدید، مزیت‌هایی چون دسترسی دریایی، هوایی، نزدیکی جغرافیایی و بهره‌مندی از حضور در این کشورها برای اقدامات مختلف فراهم کرده است. نماد این راهبرد را می‌توان در اقدامات تروریستی و تخریب‌های هوشمند در داخل ایران، جنگ کشتی‌ها و نفت‌کش‌ها، اخلال الکترونیکی، حملات سایبری و محدود کردن مرزهای امنیتی ایران مشاهده کرد. در جنگ هیبریدی، از ابزارهای مختلفی مانند دیپلماسی استفاده می‌شود که می‌تواند به تنهایی یک کشور را ضعیف کند. آمریکا با ترکیب دیپلماسی و سایر ابزارهای جنگ ترکیبی، به دنبال تغییر حکومت یا رفتار ایران است. با استفاده از روش‌های مدرن دیپلماسی، تلاش می‌کند تا عقاید مردم و محاسبات دولتمردان ایران را تغییر دهد.

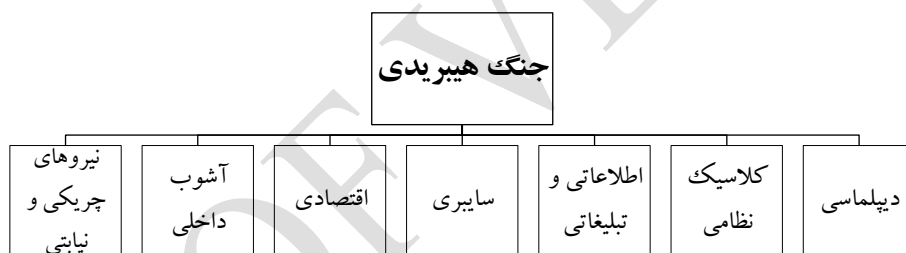
این پژوهش به بررسی این پرسش می‌پردازد که مؤلفه‌های دیپلماسی نوین چه نقش، کاربرد و تأثیری در جنگ هیبریدی آمریکا علیه ایران دارند؟ فرضیه این است که دیپلماسی نوین، به عنوان یکی از ابزارهای اصلی جنگ هیبریدی آمریکا، نقش مهمی در تحقق اهداف راهبردی ایالات متحده دارد و با استفاده از روش‌های مختلف، بر افکار عمومی، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی تأثیر می‌گذارد. هدف این پژوهش، تحلیل نحوه بهره‌برداری ایران از دیپلماسی نوین به منظور کاهش تأثیرات منفی جنگ هیبریدی و تقویت موقعیت در برابر فشارهای خارجی است. این

پژوهش همچنین به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های استفاده از دیپلماسی نوین در جنگ هیبریدی، که ترکیبی از ابزارهای نظامی، اقتصادی، سایبری و اطلاعاتی است، می‌پردازد.

مبانی نظری

جنگ هیبریدی

جنگ را براساس تعریفی که کوئینی ارائه کرده «سازمان دادن و به‌کارگیری نیروهای مسلح برای انجام مقصود است.» (Shiroudi, 2006). با حرکت کشورهای مختلف به سمت جنگ ترکیبی، گویی این تعریف دستخوش تغییر شده‌است. در جنگ ترکیبی، اقدامات مسلحانه، خشونت شدید و تلفات جانی هدف اصلی نیست، بلکه مؤلفه‌های متعددی عمل خواهند کرد. آنچه مسلم است به علت پیچیدگی و تنوع ابزارها، کنش‌ها و واکنش‌ها در جنگ هیبریدی تعریف واحدی از آن موجود نیست. هرگاه ترکیبی از مؤلفه‌های ذیل‌الذکر مورد استفاده قرار گیرد، جنگ هیبریدی در جریان است. ترکیبی از عملیات نظامی، دیپلماتیک، سایبری و اطلاعاتی تشکیل دهنده جنگ هیبریدی است. جنگ‌های پیچیده پراپهام، پرابزار و متنوع از ویژگی‌های جنگ هیبریدی است. آنچه مدل هیبریدی تنش را از سایر مدل‌ها مجزا می‌کند، شیوه‌ای است که از طریق آن خطوط بین جنگ و صلح را مبهم می‌کند. تاکنون تعریف مشخصی از جنگ‌های هیبریدی بیان نشده است چرا که حدود مشخصی برای آن مشخص نیست. تا قبل از پایان جنگ سرد مثلث سنتی جنگ یعنی حکومت، قدرت نظامی و مردم مطرح بود؛ اما در جنگ هیبریدی از ابزارهایی همچون جنگ دیپلماتیک، نیروهای ویژه، نیروهای نامنظم و چریکی، جنگ‌های کلاسیک نظامی، جنگ اطلاعاتی و تبلیغاتی، حمله سایبری، جنگ اقتصادی، حمایت از آشوب‌های داخلی استفاده می‌گردد.

جنگ هیبریدی به دنبال تغییر تعریف جنگ‌های مستقیم نیست بلکه ترکیبی از انواع جنگ‌ها را در کنار هم می‌بیند و جنگ‌های مستقیم جزئی از جنگ هیبریدی است.

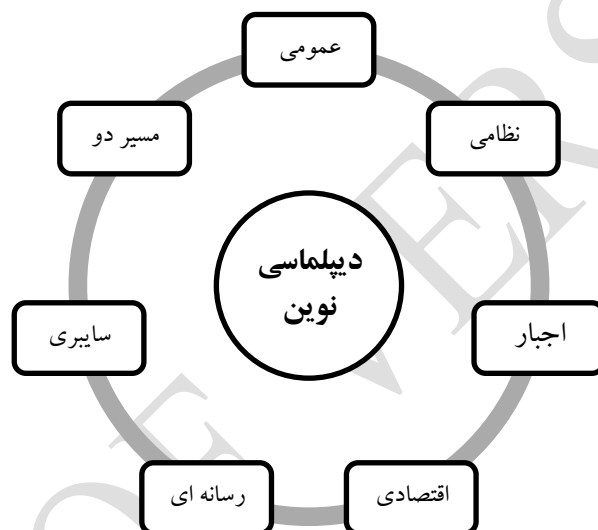
از تفاوت‌های جنگ هیبریدی با جنگ‌های کلاسیک، نوع و شدت تلفات است. در جنگ‌های مستقیم تلفات جانی بسیار متداول است؛ اما در جنگ‌های ترکیبی با حمله سایبری یکی از نهادهای کشور هدف مورد حمله قرار می‌گیرد. در جنگ‌های اقتصادی فقر، تورم، بیکاری و رکود در جامعه هدف فراگیر می‌شود. در جنگ‌های پروپاگاندا (تبلیغاتی) فرهنگ یک کشور مورد حمله قرار می‌گیرد. جنس تلفات متفاوت شده و میزان تلفات به شدت کاهش یافته است.

دیپلماسی نوین

«انقلاب بزرگ عصر اطلاعات باید در قلمرو دیپلماسی رخ می‌داد. ایالات متحده آمریکا از دهه ۱۹۶۰ به بعد یک انقلاب در امور تجاری را تجربه کرده و در اواخر دهه ۱۹۸۰ یک انقلاب در امور نظامی (RMA) را انجام شد. اینک موعد انقلاب در امور دیپلماتیک (RDA) فرا رسیده است.» (Arquilla & Ronfeldt, 2009). این رهنمود به روشنی از وقوع تحولات شگرف در عرصه دیپلماسی متعاقب تغییر سیمای جهان طی دهه‌های اخیر حکایت دارد. دگرگونی‌های نظام جهانی در عصر پساوستفالیایا موجب شده تا دیپلماسی سنتی به عنوان ابزار تعامل دولت‌ها با

محیط بیرون از قلمروشان دیگر به تنهایی برای تدبیر امور در شبکه پیچیده و درهم تنیده‌ای از روابط و کنش‌های چندوجهی میان کنشگران دولتی و غیردولتی کافی نباشد و بازنگری در آن و تقویتش با نسخه‌ای نوین از رویه‌های دیپلماتیک اجتناب‌ناپذیر گردد.

پس از بازنگری در معنای پیشین دیپلماسی به نحوی که سازگار با اقتضائات محیط جهانی باشد می‌توان گفت: «دیپلماسی عبارت است از فن مدیریت روابط کشورها با یکدیگر و میان کشورها با دیگر بازیگران بین‌المللی که شامل گروه‌ها، سازمان‌ها و افرادی است که در کنار دولت‌ها دیپلماسی را به عنوان نظامی اطلاعاتی برای بیان و دفاع از منافع و اعلان تهدیدها و اولتیماتوم‌ها به کار می‌برند.» (Ashna & Jafari, 2007). ظهور دیپلماسی نوین را می‌توان پاسخی به پیچیده شدن روزافزون محیط جهانی و خروج آن از دوران نظم دولت‌محور دانست. به بیان دیگر «دیپلماسی نوین، پدیده‌ای در بستر جامعه مدنی جهانی است که در آن فناوری نوین اطلاعاتی و ارتباطاتی، سازمان‌های جدید دولتی و غیردولتی، مردم، انجمن‌های تخصصی و نظایر آن خواستار نقش‌آفرینی بیشتر در مسائل جهانی هستند.» (Ghanbari, 2018). دیپلماسی نوین می‌تواند انواع گوناگونی داشته باشد که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از عمومی، نظامی، اجبار، اقتصادی، رسانه‌ای، سایبری و مسیر دو.

دیپلماسی نوین را در قیاس با دیپلماسی سنتی بهتر می‌توان شناخت. یکی از مهم‌ترین خصائص دیپلماسی نوین شفافیت آن نسبت به دیپلماسی سنتی پنهان و رازآلود است. در عصر ارتباطات و اطلاعات که مجاری فراوانی برای اطلاع‌رسانی همگانی وجود دارد؛ سیاسیون و دولتمردان هیچ گریزگاهی برای مصون ماندن از هجوم بی‌امان رسانه‌ها ندارند، دیگر نمی‌توان مذاکرات دیپلماتیک را در پشت درهای بسته انجام داد و از درز نکردن محتوای گفتگوها به آن سوی دیوارها آسوده‌خاطر بود. اگر تا چندی پیش موضوعات محدود سیاسی، نظامی و امنیتی بخش اعظم محتوای مذاکرات دیپلماتیک را به خود اختصاص می‌داد، در عصر کنونی انبوهی از موضوعات متنوع مربوط به حوزه‌های گوناگون مانند حقوق بشر، فقر و بیکاری، محیط‌زیست، مشکلات آوارگان، تروریسم، قاچاق مواد مخدر، ایدز و نظایر این‌ها جای خود را در دستورکار عالی‌ترین سطوح دیپلماسی جهانی باز کرده‌اند. این تنوع دستورکار و تعدد کنشگران دخیل سبب گردیده است که دیپلماسی از قلمرو اختصاصی دولت‌ها خارج شده و به نحو فزاینده‌ای با عموم موجودیت‌های جامعه جهانی ارتباط یابد و دیپلمات‌ها علاوه بر تنظیم روابط فی‌مابین دولت‌ها، در پی ساماندهی روابط دولت‌ها با سایر کنشگران حاضر در صحنه نیز باشند (Golshan Pajouh, 2011). دیپلماسی در جنگ ترکیبی می‌تواند در اجماع‌سازی بین بازیگران متفاوت برسر موضوع جنگ و همچنین مشروع‌سازی اقدام علیه بازیگر هدف نقش مهمی را ایفا کند. دیپلماسی همواره به عنوان ابزاری برای شرطی کردن طرف مقابل، قابلیت استفاده دارد و به مثابه جنگ و ادامه آن خواهد بود.

نورنالیسم

در نگاه رنالیستی، نظریه پرداز، جهان را توصیف می‌کند. در این نگرش، امور واقع به رغم رضایت و یا انتظار ما وجود دارند و ما نمی‌توانیم با نظریه خود، به آن مناسبات جای خلی وارد کنیم. براین اساس، نظریات رنالیستی به ساختن جهان کمک نمی‌کنند. حداکثر کاری که نظریه می‌تواند انجام دهد، این است که با اتخاذ روش سنجش دقیق، گزارش نسبتاً صحیحی از جهان پیرامونی ارائه کند. علاوه بر این، نظریه رنالیستی، معطوف به وضع موجود بوده و از امکان صعود به وضع مطلوب به هیچ عنوان سخنی به میان نمی‌آورد. در واقع از منظر رنالیست‌ها، ارتقا به وضع مطلوب، اساساً ممکن نیست؛ چون معیار واقعی برای نقد وضع موجود وجود ندارد. برای مثال، اگر انسان‌ها ذاتاً تجاوزکارند، نظریه پرداز رنالیست دیگر نمی‌تواند فطرت شرور آدم را به فطرت شریف تبدیل کند. تنها راه چاره بررسی و تحلیل و ارائه نظریه در راستای تحدید شرارت اوست (Wilson, 2008).

در مکتب رنالیسم، روابط بین الملل همان روابط بین دولت‌ها بود. دولت‌ها در شرایطی آنارشیک فعالیت می‌کردند، جنگ اجتناب ناپذیر بود، درگیری و کشمکش بیش از همکاری و صلح متداول بود و تحولات روابط بین الملل، به صورت چرخه‌ای و ادواری انجام می‌پذیرفت. براساس تفکر نورنالیست‌ها، این باورها دگرگون نمی‌شوند؛ اما اصلاحاتی را می‌پذیرند.

در این پژوهش به دنبال این هستیم که بدانیم بقا و موجودیت چه چیزی، چگونه و در برابر چه چیزی باید تضمین شود؟ آیا موضوع امنیت، سرزمین است یا دولت یا افراد و یا ترکیبی از آن‌ها؟ باید دانست که در این خصوص اجماعی ایجاد شده است که سه موضوع اصلی امنیت ملی عبارتند از رژیم سیاسی، انسجام اجتماعی، و تمامیت ارضی. یعنی اگر حرکتی شکل بگیرد که یکی از این عناصر را در معرض خطر و یا تغییر قرار دهد، به مثابه جنگ تلقی می‌گردد. به طور کلی می‌توان گفت که دولت در قلب سه مؤلفه مذکور قرار دارد و دولت هم می‌تواند نگهبان و هم تجسم عناصر سه گانه تلقی گردد. در روش نورنالیستی نیز بر روی اصالت دولت تأکید دارند.

پیشینه پژوهش

ایالات متحده آمریکا همواره در پی آن بوده که تغییر در رفتار و یا حکومت ایران ایجاد کند، محقق با مراجعه به مراکز دانشگاهی و پژوهشی مختلف به اثری که به صورت مجزا به بررسی نقش دیپلماسی نوین در جنگ هیبریدی ایالات متحده بر علیه ایران پرداخته باشد، دست نیافت. اما کتب و مقالاتی انتشار یافته است که به طور غیرمستقیم موضوع این تحقیق را مورد کنکاش قرار داده‌اند.

- یزدان‌فام در کتاب «دیپلماسی عمومی» (۱۳۹۹) توضیحات مفصلی در خصوص دیپلماسی عمومی که شاخه‌ای از دیپلماسی نوین است را ارائه می‌دهد (Yazdanfam, 2014).

- نفیو در کتاب «هنر تحریم‌ها» (۲۰۱۸) به تأثیری که تحریم‌ها بر ایران داشته و چگونگی اجرای آن می‌پردازد. این کتاب به مطالب مهمی در خصوص دیپلماسی آمریکا در قبال ایران در بازه زمانی منتهی به ۲۰۱۸ اشاره می‌کند (Nafiu, 2018).

- محمدجواد رنجکش در مقاله «چیستی و چگونگی ویژگی‌های دیپلماسی عمومی آمریکا در قبال ایران» (۱۴۰۰) به بررسی نقش دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی آمریکا در راستای تغییر در ایران می‌پردازد (Ranjakash, 2021).

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از حیث نوع، کاربردی است، از آن جهت که به دنبال پردازش نقش یکی از مؤلفه‌های جنگ هیبریدی ایالات متحده آمریکا علیه ج.ا.ایران است.

در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای، اسنادی (کتاب و مقالات) و منابع اینترنتی استفاده شده و با مراجعه به منابع مرتبط در این زمینه به دنبال این بوده که ابعاد مختلف و مصادیقی موضوع را شناسایی و مورد تحلیل و بررسی قرار دهد. از روش کیفی با رویکرد توصیفی - تبیینی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است.

سؤال پژوهش

مؤلفه‌های دیپلماسی نوین چه نقش، کاربرد و تأثیری در جنگ هیبریدی ایالات متحده آمریکا علیه ج.ا.ایران دارند؟

تحلیل جنگ ترکیبی ایالات متحده آمریکا علیه ایران

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آمریکا در تلاش است تا جامعه جهانی را علیه جمهوری اسلامی متحد کند. از فراخوانی سفرها به کشورهای مبدأ، قطعنامه‌های فلج‌کننده شورای امنیت، عدم اجازه حضور ایران در مجامع دیپلماتیک تا فشارهای مختلفی که در راستای اجرای تهدید و تحریم علیه ایران استفاده شده است. یکی از این موارد به بهانه پیشرفت‌های هسته‌ای ایران بود؛ که منجر به امضای برجام شد، قراردادی که خود به مثابه اهرم فشار قوی‌تری علیه ایران استفاده شد و باعث شرطی‌شدن جامعه و مسئولان و پیشرفت جنگ هیبریدی گردید (Mousavian, 2015).

نفیو در کتاب خود، با تشریح روند امضای برجام، به موضوع جنگ ترکیبی آمریکا علیه ایران اشاره می‌کند و می‌گوید: «تحریم‌ها وقتی مؤثر واقع شدند که مجموعه‌ای از عوامل مختلف در هماهنگی با همدیگر به صورت مناسب کار می‌کردند.» (Nafiu, 2018) و در جای دیگر ابراز می‌کند: «این نه به من و یا حتی افرادی که در ژنو جمع شده بودند تعلق دارد، بلکه این ناشی از همکاری میان افسران اطلاعاتی، نظامیان، کارشناسان غیرنظامی، اتاق فکر تحریم، کارکنان کنگره و دیپلمات‌ها بود که در راستای رسیدن به یک هدف مشترک تلاش کرده بودند.» (Nafiu, 2018).

دونالد ترامپ، در ۸ می ۲۰۱۸ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۷) در بیانیه‌ای رسمی خروج ایالات متحده از توافق هسته‌ای با ایران را اعلام کرد. وی اتهامات به ایران در مناظرات انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ را تکرار کرد و برجام را فاجعه‌بارترین توافق آمریکا معرفی کرد و تحریم‌های هسته‌ای علیه جمهوری اسلامی ایران را بازگرداند. از جمله مؤلفه‌هایی که با شدت بیشتری مورد استفاده قرار گرفت تا تأثیرات این فشارها را بیشتر کند، دیپلماسی نوین می‌باشد.

واکاوی مصادیق نقش دیپلماسی نوین در جنگ هیبریدی علیه ایران

دیپلماسی عمومی

دیپلماسی عمومی اغلب به شیوه‌ای متفاوت و توسط سازمان‌های غیردولتی با حمایت دولت انجام می‌گیرد (Tabatabai & Asmani, 2020). دیپلماسی عمومی در پی تقویت منافع ملی از طریق فهم، شکل دادن و نفوذ در مخاطبان خارجی است (Ashna & Jafari, 2007). دیپلماسی عمومی موفق دارای اصول و الزاماتی است. از جمله مردمی بودن و با وجود هم‌پوشانی‌هایی که با تبلیغات دارد، فراتر از آنهاست. هدف دیپلماسی عمومی ارائه تصویر خوب از کشور مبدأ به مخاطبین خارجی است.

۱- تأثیرات دیپلماسی عمومی

الف- افزایش احساس آشنایی با مردمان یک کشور، به گونه‌ای که مخاطبان تصویرهای منفی در مورد آن را رد کنند.
ب- تقویت حس احترام مردمان خارجی نسبت به کشور خود، به طوری که مخاطبین برداشت‌های مثبت از کشور مزبور را تقویت کنند.

پ- پیوند مدنی با جامعه سایر کشورها: با تقویت همکاری‌های آموزشی و همکاری‌های علمی؛ تشویق خارجی‌ها به مسافرت به کشور، یادگیری متقابل زبان و فرهنگ؛ تلاش برای آشنایی و آموزش ارزش‌های کشور. آمریکا برای نیل به اهداف خود و تأثیرگذاری بر جامعه هدف (از جمله ایران) اقدام به تأسیس مؤسسات، شوراها و اندیشکده‌هایی کرد و بدون دخالت مستقیم به اجرای دیپلماسی عمومی پرداخت.

۲- بازیگران غیردولتی دیپلماسی عمومی آمریکا

الف- شورای ملی ایرانیان (نایاک)

نایاک دو دهه قبل برای مشارکت حداکثری ایرانیان ساکن آمریکا در تقابل با جمهوری اسلامی تأسیس شد و تلاش می‌کند پیوند ایرانیان را با نهادهای ایرانی و غیرایرانی، در راستای مشارکشان در موضوعات مدنی آمریکا را تسهیل کند (Abdollahkhani & Kardan, 2011).

ب- شورای مشورتی دیپلماسی عمومی

این شورا هدف اصلی دیپلماسی عمومی را ترویج سیاست‌ها می‌داند و آن را این گونه تعریف می‌کند: «فرآیند اطلاع‌رسانی، تعامل و تأثیرگذاری بر مردمان کشورهای خارجی، به گونه‌ای که مردم آن کشورها، حکومت‌های خود را ترغیب کنند تا سیاست‌های کلیدی آمریکا حمایت کنند.» (Ranj Kash, 2021).

پ- بنیاد ملی برای دموکراسی

این بنیاد، در سال ۱۹۸۳ با شعار «آنچه برای آمریکا خوب است برای جهانیان نیز خوب است» تأسیس شد. هدف این سازمان اشاعه مردم‌سالاری (حکومت مدنظر) ایالات متحده با دادن کمک‌های مالی به گروه‌ها و جریان‌های مخالف نظام‌های کشورهای دیگر بود. به عبارت دیگر بزرگترین تأمین‌کننده مالی مخالفان کشورهای مدنظر آمریکا بوده است. ایجاد سازمان‌های همسو با غرب و حمایت از آن‌ها و تأمین منافع آمریکا از کارویژه‌های این بنیاد است (Abdollahkhani & Kardan, 2011).

ت- کمیته آمریکاییان - ایرانیان پیشرو

کمیته «پیک» که وظیفه سازماندهی و برگزاری دوره‌های آموزشی برای افراد و سازمان‌های مخالف جمهوری اسلامی را برعهده دارد. در سال ۲۰۰۲ برای برگزاری یک دوره دو روزه ۲۵ هزار دلار پرداخته‌اند؛ همچنین برای راه‌اندازی یک سایت فارسی در سال ۲۰۰۵ مبلغی بالغ بر ۶۴ هزار دلار از دولت آمریکا دریافت کرده است؛ از سوی دیگر از نایاک ۷۱ هزار دلار در راستای تقویت همان وبسایت فارسی بودجه گرفته است (Abdollahkhani & Kardan, 2011).

ث- کمیته منونایت مرکزی

کمیته هیات مرکزی (ام.سی.سی)، یک سازمان غیرانتفاعی توسعه مبتنی بر دین است که در سال ۱۹۹۰ پس از زمین لرزه منجیل به ایران آمد. در پی این تردد، برنامه تبادل دانشجوی پیشنهاد و قرار بر این شد تا در راستای آشنایی بیشتر با ادیان و آموزش‌های تخصصی مراکزی را اختصاص دهند؛ تورنتو کانادا و موسسه تحقیقات و پژوهش‌های امام خمینی (ره) دانشگاه‌های میزبان انتخاب شدند. این برنامه مبادله در سال ۱۹۹۸ آغاز شد و گروه‌هایی را به ایران برای مسافرت تبلیغاتی اعزام کرد. این مبادله تا سال ۲۰۰۶ ادامه یافت (Ranj Kash, 2021).

۳- اقدامات دیپلماسی عمومی ایالات متحده

الف- تولید پیام

شعار معروف هارولد پاچيوس، رئيس شوراي مشورتي ديپلماسي عمومي ايالات متحده «اگر مخاطبان خارج آمريکا، آن را بهتر بشناسند عاشق و شيفته آن می‌شوند» به شعار اصلي و محور در ديپلماسي عمومي آمريکا تبديل گرديده است (Omidy, 2017). با استفاده از اين تصويرسازي کشور آمريکا و روش حکومت و زندگي در آن را به بهترين شکل در دنيا معرفي می‌کنند.

ب- تبليغات سياسي

اين روش ديپلماسي عمومي اصولاً صادقانه نيست و به حقيقت تعهدي ندارد و براساس آن کشور يا سازمان استفاده کننده از آن هرگونه استفاده از دروغ و تبليغات سياه، پنهان‌کاري درباره منبع پيامها (تبليغات خاکستري) را مجاز می‌شمارد. در واقعي هم از واقعايات (تبليغات سفيد) به صورت گزينشي استفاده می‌کند (Amini & Damirchilu, 2019). از جمله دروغ‌هايي که سال گذشته مطرح شد فوت رهبر معظم انقلاب اسلامي است که هر ساله آن را مطرح می‌کنند. اصولاً خبرهايي با منبع نامشخص پخش می‌کنند.

پ- جنگ رواني

جنگ رواني در طی سال‌هاي گذشته ابزار اصلي ديپلماسي عمومي در قبال ايران در راستاي تغيير رفتار اين کشور تلقی شده است (Ahangari, 2011). آمريکا به وسيله جنگ رواني عليه ايران به دنبال القا تهديد بودن آن در سطح منطقه و جهان است و از سوي ديگر در راستاي تغيير عقايد و ديدگاه آحاد مردم ايران از آن بهره می‌برد (Karimi Fard & Labkhand, 2017). در سال‌هاي اخير ايالات متحده در راستاي جنگ رواني عليه ايران بودجه سالانه حدود يک ميليارد دلاري اختصاص داده است. جنگ رواني آمريکا با روش مديريت ادراک و به کارگيري فشارهاي رواني-تبليغي به دنبال براندازي نرم حکومت اسلامي ايران است. (سليمانی، ۱۳۸۹: ۴) تاکنون بيش از ۱۷۰ روش عمليات رواني ارائه شده است و رسانه‌هاي آمريکايي به صورت گسترده از اکثر اين روش‌ها عليه جمهوري اسلامي به شکل کاملاً زيرکانه‌اي بهره‌برداري می‌کنند (Joneidi, 2011).

ديپلماسي مسير دوم

ديپلماسي مسير دوم را نخستين بار جوزف مونتيويل ديپلمات آمريکايي در اوایل سال ۱۹۸۱ بدین صورت تعريف کرد: «تعاملات غيررسمي بين اعضای گروه‌هاي متخاصم و يا ملي جهت حل منازعات با هدف ايجاد استراتژي، تأثير بر افکار عمومي و سازماندهي منابع انساني و مادي به روش‌هايي که می‌تواند در حل اختلاف کمک کند.» (Fraser, 2002: 9)

مسأله جمهوري اسلامي از سه جهت در سياست‌گذاري خارجي و امنيتي ايالات متحده اهميت دارد. اول اينکه ايران داراي موقعيت ژئوپليتيکي مناسبی است. دوم انقلاب اسلامي ايران به دنبال مقابله با تفکر سلطه‌جويي غرب می‌باشد. سوم اينکه گروه‌هاي صهيونيستي، در تصميمات سياسي ايالات متحده تأثيرات فراواني دارند. افرادي مانند ران پل و هيلاري کلينتون در رويکرد خود (رويکرد اول) معتقدند که دولت آمريکا نمی‌تواند نقش جمهوري اسلامي را در شرايط فعلي و آينده خاورميانه نادیده بگيرد؛ پس برای رسيدن به منافع حداکثري بايد از گزينه همکاري استفاده شود. رويکرد دوم که ماهيت آن مقابله‌جويانه است بر ضرورت رفتار شديد حتي حمله نظامي عليه ايران تأکيد می‌کند؛ مبتني بر نظرات افراي همچون دونالد رامسفلد، جان بولتون و مايک پمپئو می‌باشد. گروه سوم که تحت تأثير آموزه‌هاي رژيم صهيونيستي هستند اجراي اقداماتي همانند فرسايش قدرت، تحريم‌هاي فلج کننده، حمله نظامي و تغيير رژيم را دنبال می‌کنند (Karimi Fard & Labkhand, 2017). اين اظهارنظرها در کنار دولت حرکت می‌کنند و باعث پيشرفت مذاکرات و اعلام سياست‌هاي ايالات متحده می‌شوند.

۱- رويکرد همکاري دوجانبه

این رویکرد را اروپاییان و برخی دولتمردان آمریکا دنبال می‌کنند و معتقدند که همکاری نباید یک‌طرفه باشد که اگر ایرانیان خواهان سود بردن از روابط جدید هستند باید رفتارشان را تغییر دهند. به اعتقاد این افراد تغییر در سیاست‌های ایران زمانی حاصل خواهد شد که روابط دوجانبه بر مبنای منافع مشترک و نه نقاط تضاد استوار شده باشد (Nixon Center, 2004).

اتاق‌های فکر آمریکا در قالب مذاکرات غیرمستقیم با سیاسیون ایران، مصاحبه تلویزیونی و سخنرانی آکادمیک بسته پیشنهادی برای حل‌وفصل تنش‌ها در موضوعات فرآیند صلح خاورمیانه، خلع‌سلاح، حقوق بشر و مسائل هسته‌ای را ارائه می‌کنند. در پیشنهاد خود اقدامات تشویقی را مؤثرتر از گزینه تحریم ارزیابی می‌کنند.

۲- رویکرد جنگ

برخی از مؤسسات، استراتژیست‌ها و سیاستمداران آمریکایی طرفدار اسرائیل و یا تحت‌تأثیر لاپید این رویکرد را دارند و حمله نظامی به تأسیسات اتمی ایران را پیشنهاد می‌دهند (Abdollahkhani & Kardan, 2011). از جمله این مؤسسات می‌توان تحقیقات سیاست خارجی، هریتیج، جان هاپکینز، هادسون، مرکز سیاست‌های امنیتی و یهود در امور امنیت ملی را نام برد.

الف- رویکرد تغییر از درون (براندازی نرم)

در حال حاضر براندازی نرم مهم‌ترین گزینه درخصوص ایران است. در این راستا نباید از مذاکرات مسیر دوم در راستای همکاری برخی نخبگان سیاسی و مخالفان حکومت غافل ماند. این عمل قبلاً در قبال گرجستان و اوکراین توسط ایالات متحده به اجرا درآمده بود. برای مثال می‌توان به اختصاص ۵/۱ میلیون دلار توسط کنگره آمریکا برای حمایت از سازمان‌های غیردولتی و مخالف ایران به بهانه‌های مختلف از جمله حمایت از دموکراسی و حقوق بشر اشاره کرد (Fitzpatrick, 2008).

ب- رویکرد پذیرش و بازدارندگی

در این رویکرد آمریکا، ایران را در قامت یک قدرت هسته‌ای بپذیرد و به دنبال بازدارندگی در قبال آن باشد (Carpenter, 2006). اندیشمندانی همچون جان مرشایمر و کنت والتز معتقدند به جای مقابله با ایران باید درصدد بازدارندگی آن با استفاده از تحریم‌ها بود و به تدریج آن را به عنوان یک بازیگر مخل امنیت جهانی معرفی کنند و در قالب تحریم‌های سازمان ملل و اتحادیه اروپا، ایران را به انزوا کشاند.

تحلیلگران مؤسسات تحقیقاتی چهار رویکرد کلی سیاست خارجی آمریکا نسبت به ایران مطرح می‌کنند که متناسب با حزبی که در مسند قدرت قرار دارد می‌توان نظر را پیش‌بینی کرد.

جان بولتون که به شدت علاقه‌مند به فشار و حتی حمله نظامی به ایران است، وی در سخنرانی‌های خود در مجامع مختلف با صراحت آن را سیاست آمریکا در قبال ایران ابراز می‌کرد. اما در دولت اوباما به دلیل حضور افرادی با مواضع نرم‌تر از جمله فیلیپ لورت که در کتاب عزیمت به تهران صراحتاً بحث سازش با ایران را مطرح می‌کند، توانست تا حدودی به سیاست خارجی اوباما در قبال ایران تأثیر بگذارد. اتاق‌های فکر در جهت‌دهی به دولتمردان آمریکا و حتی حضور آن‌ها در مذاکرات و کنفرانس‌های علمی که نمایندگان ایرانی نیز حضور دارند و یا اعلام نظر خود درباره ایران نیز در تصریح و تسریع مذاکرات و سیاست کلی آمریکا در قبال ایران قابل مشاهده‌اند.

دیپلماسی نظامی

دستیابی و ارتقا در همه ابعاد قدرت نظامی از ملزومات مهم هر کشور برای دستیابی به منافع در نظام بین‌الملل است. در همین راستا داشتن توان نظامی قدرتمند همواره یکی از منابع اصلی قدرت به شمار می‌رود. هیچ دولتی بدون پشتوانه قدرت نظامی اگر مورد فشارها و تهدیدها قرار گیرد، نمی‌تواند از دادن امتیازهای زیان‌بار خودداری کند (Tabatabai & Asmani, 2020). شروع جنگ نظامی مانند گذشته

به سادگی صورت نمی گیرد و کشورها در ابتدا باید برای اقدامات خود اقلان سازی گسترده ای در بین افکار داخلی، جهانی و متحدان بین المللی داشته باشد. تغییر رویکردها در قرن بیست و یکم باعث تغییر در جنبه سخت افزاری قدرت به نرم افزاری مرسوم به دیپلماسی نظامی شده است. این شیوه نوین از ارائه قدرت نظامی در راستای رسیدن به مقاصد صلح آمیز، افزایش توان بازدارندگی و اجتناب از درگیری مستقیم است. وظیفه اصلی دیپلماسی نظامی، نمایشی صلح آمیز و غیرخشن از قوای نظامی است و امروزه به عنوان ابزار سیاست خارجی مورد استفاده قرار می گیرد. کمک و فروش تجهیزات نظامی، حضور در رزمایش های خارج از کشور، عملیات تاکتیکی و آموزش نظامی حرفه ای برخی از این مؤلفه ها هستند. مهمترین اهداف نرم، غیرخشن و دیپلماتیکی که ارتش ایالات متحده از بکارگیری نیروهای خود در مناطق مختلف جهان به ویژه مناطق حساس و مناقشه آمیز و همچنین گسترش همکاری و تعاملات با ارتش سایر کشورها دنبال می کند؛ شامل: ارسال سیگنال به مخاطبان بین المللی، ایجاد هویتی فراملی، جمع آوری اطلاعات و بالا بردن ظرفیت نظامی شرکا و متحدان می باشد. از جمله اقدامات آمریکا در قبال ایران موارد ذیل را می توان برشمرد:

الف- استراتژی افزایش حضور در خاورمیانه

طرح امنیت دسته جمعی با رهبری ایالات متحده: طرح در ماه مارس سال ۱۹۹۱ در دوران بوش پدر براساس نظریه بازدارندگی دسته جمعی در نشست ریاض توسط وزیر امور خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس مورد توافق قرار گرفت موجب آن شد که کشورهای عضو در برابر هرگونه حمله کشورهای خارج از پیمان به خصوص ایران و عراق به یکدیگر کمک کنند.

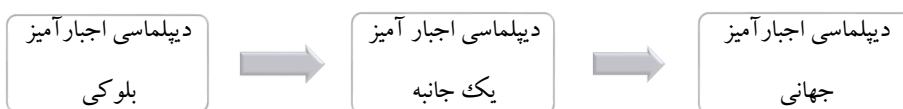
ب- گسترش همکاری نظامی در قالب ناتو علیه ایران به دنبال نگه داشتن سایه حمله نظامی به ایران در راستای جلوگیری از پیشرفت برنامه هسته ای هستند.

دیپلماسی اجبار

وادارکردن یک حکومت به تسلیم شدن از طریق تهدید بسیار وسوسه انگیز است. الکساندر جرج جذابیت ماهیت دیپلماسی اجبار را مطرح کرده بود. از یک طرف، با هزینه کمتر می توان به اهداف معقول در یک منازعه دست یافت؛ و در صورت ضرورت خونریزی، میزان تلفات بسیار کم خواهد بود (Asadi, 2008). دیپلماسی اجبار راهبردی دیپلماتیک با درجه ای از اجبار محدود است. هویچ ها وجود دارند اما چماق ها بیشتر می باشند. چماق ها شامل تحریم های اقتصادی، استفاده از نیروی نظامی و... می توانند باشند.

دیپلماسی اجبار قانع سازی رقیب را جایگزین استفاده مستقیم از قدرت نظامی می کند. باید زور کافی و از نوعی مناسب باشد تا نشان دهنده عزم و معتبرکننده تهدید باشد و در صورت ضرورت از زور بیشتر استفاده خواهد شد. (Ranjakash, 2021). سیاست اجبارآمیز وفادارسازی یک کشور به اقداماتی همچون تسلیم شدن و یا عقب نشینی متناسب با خواسته کشور اجبارکننده است.

برای مثال در قرن ۱۹ انگلیس برای جداسازی سرزمین های شرق از ایران، قایق های توپدار خود را در مرزآبی ایران مستقر کرد و بدون جنگ به هدف خود رسید. در قرن عصر حاضر این سیاست به شکل ناوهای هواپیمابر ادامه پیدا کرده است. به طور کلی می توان گستره استفاده ایالات متحده از ابزار دیپلماسی اجبار را به صورت ذیل بیان کرد:

الف- دیپلماسی اجبارآمیز بلوکی: در فضای دو قطبی جنگ سرد دو قطب ایالات متحده و شوروی سابق بر علیه کشور ثالث به اجرا درمی آمد. جنگ تحمیلی و همسو بودن دو قطب بر علیه ایران در این مدل دیپلماسی جای داد.

ب- دیپلماسی اجبارآمیز یکجانبه: ایالات متحده یک کشور را عامل تهدید می داند و به دنبال فشار بر آن می رود در عین حال درون بلوک غرب این عمل با مقبولیت همراه نمی شود، در اینجا آمریکا به صورت یکجانبه از ابزار دیپلماسی اجبارآمیز استفاده می کند. مانند تحریم های یکجانبه، درگیری نظامی محدود در خلیج فارس و...

پ- دیپلماسی اجبارآمیز جهانی: زمانی که آمریکا موفق به اقناع بلوک غرب به تهدیدزا بودن کشوری خاص می شود و با جهانی جلوه دادن آن تهدید، دیپلماسی اجبارآمیز را با پشتوانه رأی شورای امنیت و همراهی دیگر کشورها (حتی رقبا) علیه کشور تهدیدزا به کار گیرد (Omidy, 2017).

یکی از شعارهای انتخاباتی ترامپ خروج از برجام و دستیابی به توافقی بهتر! و نزدیکی بیشتر با رژیم های صهیونیستی و سعودی بود. در راستای این شعار نه تنها از برجام خارج شد بلکه تحریم ها را گسترده تر کرد و گزینه فشار حداکثری را فعال نمود.

پمپئو در سخنرانی خود در بنیاد هریتیج (می ۲۰۱۸) چارچوب رویکرد جدید درقبال ایران را مطرح می کند. وی می گوید: «دلیل آمریکا برای خروج از برجام، نقص توافق بود. برجام موجب حضور قدرتمندتر ایران در کشورهای منطقه از جمله عراق، سوریه، یمن و لبنان شد و فقط زمان دستیابی ایران به سلاح هسته ای را به تعویق انداخت. وی تهدید را کامل کرد و در ادامه گفت: اگر ایران مایل است که بزرگترین تحریم های تاریخ بر علیه اش اعمال نشود باید مسیرش را تغییر دهد.» (Pompeo, 2018).

اجرای فشار حداکثری موجب شد اقدامات گسترده ای در حوزه های نظامی، مالی، اقتصادی، انرژی، فناوری، دریا، مخالفان و سایبری را به صورت هماهنگ علیه ایران اجرا شود.

در دوره ترامپ حمایت از مخالفان جمهوری اسلامی، آشکارتر از گذشته دنبال شد، تحریم ها در موضوع انرژی با تلاش برای به صفر رساندن صادرات نفت پیامدهای اولیه و به مراتب سنگین تری برای ایران داشت و زمینه کاهش چشمگیر درآمدهای ارزی را فراهم کرد. ایالات متحده با این کار به دنبال وادار ساختن ایران به بازنگری در برجام بود. گرچه تاکنون اعمال همه ابزار قدرت برای اجبار، منجر به دستیابی ایالات متحده به اهداف مدنظر نشده است.

دیپلماسی رسانه ای

دیپلماسی رسانه ای، از مهمترین ابزارهای تعامل بین کشورها تلقی می شود. در عصر کنونی موقعیت یک کشور در جامعه جهانی با دیپلماسی رسانه ای آن گره خورده است. امروزه رهبران از ارتباطات جهانی به عنوان ابزاری مهم برای پیشبرد مذاکرات و نیز بسیج حمایت عمومی از توافقات استفاده می کنند. دیپلماسی رسانه ای کاربرد رسانه ها در راستای ترقی و روان سازی سیاست خارجی است (Gilboa, 2002). دیپلماسی رسانه ای بدون برانگیخته شدن احساسات سایر کشورها موجب افزایش منافع ملی و بهره برداری از فرصت ها می شود. (خرازی آذر، ۱۳۸۸: ص ۲۵) بهره برداری از رسانه ها در راستای اهداف تهاجمی و تدافعی در زمان جنگ یا صلح ممکن است مستلزم کلی گویی، سانسور، اغراق، دروغ و عملیات سیاه باشد. در ادامه به تعدادی از رسانه ها که در دیپلماسی رسانه ای آمریکا در قبال ایران فعال هستند، اشاره می شود.

الف- رادپوهای بین المللی

بررسی های آماری نشان می دهد که تا سال ۲۰۲۰ بیش از ۵۰ شبکه رادیویی از جمله رادیو فردا، رادیو آمریکا، رادیو صدای ایران و... علیه جمهوری اسلامی ایران، پخش برنامه دارند که اکثر اخبار آن ها برای جهت دهی به افکار عمومی در ایران است (Ranjbaran, 2009).

رادیو فردا یکی از ابزارهای رسانه‌ای سازمان سیا علیه جمهوری اسلامی ایران است. ارتباط میان سازمان اطلاعاتی سیا و ابزار رسانه آن یعنی رادیوفردا، به خوبی بیانگر اهداف این رسانه در خصوص جمهوری اسلامی ایران است (Golshan Pajouh, 2011). این رادیوها به بررسی مسائل حکومتی ایران در دو بعد داخلی و بین‌المللی می‌پردازند و در برنامه‌های خود انگاره‌سازی منفی از ایران را تولید می‌کنند. در بعد داخلی بر آزادی‌های مدنی به خصوص آزادی‌های اجتماعی، حجاب اختیاری و آزادی بیان تأکید دارند و در بعد بین‌المللی نیز اخبار مربوط به تحریم‌های آمریکا و پیامدهای اقتصادی آن برای ایران را انعکاس می‌دهد.

ب- تلویزیون‌های ماهواره‌ای

راه‌اندازی شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای از روش‌های مهم دیپلماسی رسانه‌ای آمریکا محسوب می‌شوند. هم‌اکنون بیش از ۱۵۰ کانال ماهواره‌ای فارسی‌زبان برنامه پخش می‌کنند. این شبکه‌ها توسط گروه‌های سلطنت‌طلب و سازمان‌های اطلاعاتی پشتیبانی می‌شوند. برای مثال کنگره آمریکا دو میلیون دلار در راستای جنگ رسانه‌ای علیه ایران بودجه اختصاص داده‌است. در سال‌های اخیر بسیاری از مطبوعات خارجی اقدام به اعزام خبرنگاران به ایران نموده‌اند و این مسأله، در مورد خبرگزاری‌هایی همچون فرانس پرس، رویترز، بی‌بی‌سی، آسوشیتدپرس و سی‌ان‌ان مصداق دارد (Hatami Rad, 2007).

پ- خبرگزاری‌ها و مطبوعات

خطومشی کلان رسانه‌های غربی این است که فقط اخبار منفی از ایران منتشر گردد. اکثر گزارش‌های این مطبوعات از ایران، مربوط به بحران‌های سیاسی، اجتماعات، تضاد حاکمیت با مردم، تلاش برای دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای و نقض آزادی‌های سیاسی و مدنی در ایران می‌باشد. خبرنگاران مستقر در ایران حتی اگر بخواهند اخبار مثبتی منتشر کنند با سانسور خبرگزاری روبرو می‌شوند. آنان به تجربه دریافتند که برای ادامه همکاری با خبرگزاری‌ها باید چه‌نوع اخباری را پوشش دهند و کدام بخش را برجسته نمایند (Ghanbari Salhashur, 2018).

ت- سایت‌های اینترنتی فارسی‌زبان

سایت‌های اینترنتی بستری مناسب در راستای جنگ رسانه‌ای علیه ایران محسوب می‌شوند. گروه‌های معاند جمهوری اسلامی ایران و حتی دولت‌های غربی و منطقه‌ای یا سایت‌های خبری ایجاد کرده‌اند و یا بر روی آن‌ها سرمایه‌گذاری کرده‌اند که در راستای جنگ رسانه‌ای علیه ایران مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند (Ziaei Parvar, 2008). آمریکا برای اینکه نگرش به خود را در میان افکار عمومی، به خصوص نخبگان تغییر دهد و همچنین در راستای تأثیرگذاری در حوزه داخلی کشورهای هدف، از دیپلماسی رسانه‌ای و پیگیری سیاست اقناع مخاطب، بهره فراوان می‌برد.

سایبر دیپلماسی

دیپلماسی مجازی یک دیپلماسی واقعی است؛ زیرا تعاملات میان مقامات رسمی کشورها و حکومت‌های مختلف تا حدودی در این فضا انجام می‌گیرد. در حقیقت، این نوع دیپلماسی بر نقش فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی و فضای مجازی در انجام دیپلماسی در قلمرو جهانی تأکید دارد (Amini & Damirchilu, 2019). منطق دیپلماسی سایبری منطقی سه‌وجهی است: ابتدا اعتمادسازی و حرکت بر روی موج افکار عمومی جهانی، دوم استناد به مردم و تسهیل ارتباط با افکار عمومی و نخبگان جهانی و سوم ایجاد تسهیلاتی که به کمک آن‌ها دستیابی به منافع ملی میسر می‌شود (Toofan, 2017). آمریکا از ابزارهای ذیل در قبال ایران بهره می‌برد:

الف- توییتر (ایکس): به‌عنوان برنامه و شبکه اجتماعی به مخاطبان خود این امکان را می‌دهد تا پیام‌ها تحت‌عنوان توثیت بفرستند و بخوانند. ترامپ با استفاده از توییتر آن هم به زبان فارسی سعی کرد که حکومت ایران و حتی مردم را تحت تأثیر قرار دهد.

ترامپ در ۲۲ دی ۱۳۹۸، پس از سرنگونی هواپیمای اوکراینی، در پیامی گفت: «به مردم شجاع و رنج‌کشیده ایران؛ من از ابتدای دوره ریاست‌جمهوریم با شما ایستاده‌ام و دولت من همچنان با شما خواهد ایستاد. ما اعتراضات شما را از نزدیک دنبال می‌کنیم. شجاعت شما الهام‌بخش ماست.» (Trump, 2019).

همچنین درحالی‌که جولیان، وکیل شخصی‌اش و همچنین جان بولتون، مشاور وی در جمع گروهک منافقین در سال ۱۳۹۷ از رؤیای تغییر نظام ایران صحبت کردند و مدعی شدند که جمهوری اسلامی ایران چهل سالگی را نمی‌بیند. ترامپ در چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی با توئیتی که به دلیل عدم رسیدن به اهدافشان بود نوشت: «چهل سال فساد، چهل سال سرکوب، چهل سال ترور، رژیم ایران فقط موجب چهل سال شکست شده‌است. مردم ایران مدت‌هاست در رنجند و شایسته آینده روشن‌تری هستند.» (Trump, 2019).

ب- یوتیوب: وزارت امور خارجه آمریکا در سال ۲۰۱۱ برای اشتراک‌گذاری فایل‌های ویدیویی خود به زبان فارسی، یک حساب کاربری اختصاصی در سایت یوتیوب راه‌اندازی کرد (Movahedian, 2016). کلیپ‌هایی با موضوعاتی همچون تخریب مسئولان و سیاه‌نمایی از وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در ایران از جمله مهمترین مطالبی است که با جستجوی کلمه ایران در این اپلیکیشن دیده می‌شود.

پ- اینستاگرام: صفحه وزارت امور خارجه ایالات‌متحده به زبان فارسی در این شبکه که از ژانویه سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شده رفته‌رفته با محبوبیت این اپلیکیشن در ایران فعالیت خود را بیشتر کرد. فضای مجازی بستری برای انتشار مطالب بدون سانسور شده‌است. مردم با کمک این فضا با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و در برخی موارد سازماندهی اعتراضات عمومی را برعهده می‌گیرد. کاری که در بستر اینستاگرام در وقایع سال ۱۴۰۱ انجام شد.

ایالات‌متحده آمریکا در زمینه طرح کشورداری قرن ۲۱، که توسط هیلاری کلینتون مطرح شد، تلاش کرد از سرویس‌های مجازی متفاوتی در جهت رسیدن به اهداف خود و تأثیرگذاری بر اذهان عمومی استفاده کند. در مطلبی در وبلاگ وزارت امور خارجه آمریکا چنین آمده است: «ما با استفاده از سایت‌هایی مانند توییتر، اینستاگرام و... می‌توانیم دامنه دسترسی‌مان را بسیار گسترده کنیم، روایت‌های مدنظر آمریکا را به‌طور مستقیم و از طریق فرد دیگری ارائه کنیم. نمونه این مسئله ایران است. ما برای مقابله با تبلیغات حکومت بر علیه خودمان و برای ارتباط مستقیم با مردم ایران تلاش می‌کنیم. بنابراین، یک صفحه توییتر فارسی راه‌اندازی نمودیم و برای دور زدن ایران تلاش کردیم» (Movahedian, 2016).

آمریکا در فضای سایبر سعی می‌کند دائماً با مطرح کردن این موضوع که ایران در سیاست خارجی راه اشتباهی می‌رود و به جای تعامل با ایالات‌متحده، با کشورهای مانند روسیه و چین ارتباط خوبی برقرار کرده و همچنین هزینه‌های زیادی برای حمایت از آرمان‌های فلسطین و مخالفت با رژیم صهیونیستی و تحقق اهداف خود علیه آمریکا پرداخته است.

در این مقطع معترضان به سیاست خارجی ایران در قبال روسیه، چین و حتی حزب‌الله لبنان و آرمان قدس واکنش نشان دادند. این شعارها از سال ۱۳۸۸ آغاز شد و در ناآرامی‌های آبان ۱۳۹۶، اعتراضات سال ۱۳۹۸ و وقایع سال ۱۴۰۱ به‌صورت واضح دیده می‌شد. نمونه واضح دیگر آن اعتراض در فضای مجازی علیه قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین بود که موجب شد تا بسیاری از سیاستمداران، اساتید دانشگاه و افراد مشهور ایرانی با این قرارداد مخالفت کنند. بررسی روند افزایش مخالفت با سیاست خارجی کشور در طول زمان، نشان می‌دهد که با گسترش یافتن فضای مجازی و همزمان با بهره‌گیری ایالات‌متحده از دیپلماسی سایبری در قبال ایران، نظر بخشی از مردم درخصوص بسیاری از مسائل سیاسی، فرهنگی و امنیتی در سطح داخلی، منطقه و جهان تغییر پیدا کرده‌است.

نتیجه‌گیری

آمریکا، تقریباً از همه ابزارهای ممکن برای دستیابی به هدف خود، یعنی سرنگونی جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده است. در راهبرد کلان آمریکا در چند دهه اخیر، ناتوان و فقیرسازی و فرسایش قدرت اقتصادی کشورهای مخالف از اولویت مستمر برخوردار است تا به صورت همزمان با فشار و ضربات اطلاعاتی و امنیتی و محدودیت‌سازی در ارتقای توانمندی‌های نظامی، که غالباً با عنوان محاصره به اجرا درمی‌آید، تلاش برای حفظ برتری قدرت ایالات متحده را محقق نماید.

دیپلماسی در جنگ هیبریدی درمورد مؤلفه‌های مختلف جنگ و اجماع بین بازیگران برسر شروع و یا پایان جنگ و همچنین مشروعیت‌بخشی به اقدام علیه کشور موردنظر نقش‌اساسی ایفا می‌کند. دیپلماسی اصولاً ابزاری جهت شرطی کردن کشور هدف است و مانند جنگ و ادامه آن می‌باشد. این امر، بازیگر هدف را در رسیدن به اهداف بازیگران متخاصم تحت فشار حداکثری قرار می‌دهد.

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آمریکا در تلاش است تا جامعه جهانی را علیه جمهوری اسلامی متحد کند. از فراخوانی سفرها به کشورهای مبدأ، قطعنامه‌های فلج‌کننده شورای امنیت، عدم اجازه حضور ایران در مجامع دیپلماتیک تا فشارهای مختلفی که در راستای اجرای تهدید، تحریم و فشار علیه ایران استفاده شده است. یکی از موارد فشارهای آمریکا به بهانه پیشرفت‌های هسته‌ای ایران بود که منجر به امضای برجام شد، قراردادی که باعث شرطی شدن جامعه و پیشرفت جنگ ترکیبی گردید. آمریکا با استفاده از دیپلماسی عمومی به دنبال تقلیل جایگاه حاکمیت و تضعیف آن می‌باشد تا بتواند در راستای هدف نهایی خود یعنی تغییر حکومت با مردم و جامعه ایران رابطه برقرار کند.

از سوی دیگر وزارت دفاع به عنوان یکی از بازوهای مهم ایالات متحده در پیشبرد اهداف و منافع خارجی است؛ تا درکنار بکارگیری وجه رایج خشونت‌آمیز و توأم با فشار قدرت نظامی، هم‌زمان از مؤلفه‌های نرم آن نیز بهره گیرد و این دو را به شکل هوشمندانه برای دستیابی به مقاصد بین‌المللی خود به کار می‌بندد. تأسیس پایگاه‌های نظامی متعدد در منطقه، همکاری نظامی با کشورهای عربی و همچنین تحریم جمهوری اسلامی برای جلوگیری از دستیابی به تسلیحات پیشرفته، یکی از ابزارهای فشار بر ایران برای تضعیف آن و برتری متحدان منطقه‌ای آمریکا بوده است.

با استفاده از دیپلماسی اجبارآمیز وفادارسازی یک کشور به اقدام خاصی مانند عقب‌نشینی از مواضع خود، تغییر منش یا تسلیم خواسته کشور اجبارکننده است. قدرت فائق با استفاده از قدرت و یا تهدید به کارگیری آن و با تکیه بر تحریم‌های مالی و اقتصادی بر روی محاسبات کشور ضعیف‌تر تأثیر می‌گذارد، تا خواسته‌هایش اجرا شود. ایالات متحده با اعمال فشار حداکثری علیه ایران به دنبال وادار ساختن این کشور به بازنگری در برجام و یا اجرای یک توافق گسترده‌تر بوده است.

شاخه فعال آمریکا در دیپلماسی مسیر دوم اتاق فکرها و مؤسسات پژوهشی مختلف هستند که همواره موضوعات مربوط به ایران را مورد بررسی قرار می‌دهند. اتاق‌های فکر در جهت‌دهی به دولتمردان آمریکا و حتی حضور آن‌ها در کنفرانس‌های علمی که نمایندگان ایرانی نیز حضور دارند و یا اعلام نظر خود درباره ایران نیز در تصریح و تسریع مذاکرات و سیاست کلی آمریکا در قبال ایران قابل مشاهده‌اند.

باید دانست که رسانه‌ها مؤثرترین ابزار برای نفوذ در افکار عمومی و ذهن مردم است، سیاسیون ایالات متحده با انتشار اخبار و تصمیمات خود در پی آن هستند تا پیام‌های موردنظر درباره سیاست خارجی را به مخاطبان داخلی القا کنند و همزمان با آن، بر تصورات مخاطبان خارجی درباره مقاصد، مواضع و توانایی‌های ایالات متحده تأثیر بگذارند.

همچنین شواهد نشان می‌دهد که آمریکا از حوزه سایبر فقط در جهت تبلیغات و تغییر نگرش افراد استفاده نکرده، بلکه جنبه‌های پنهان آن مانند جاسوسی اینترنتی، حملات سایبری و تروریسم سایبری نیز در دستور کار این کشور قرار داشته است. در مجموع می‌توان گفت که آمریکا در حوزه سایبردیپلماسی در قبال ایران فعالانه عمل کرده است.

آمریکا توانسته از دیپلماسی نوین به عنوان کاتالیزور در جنگ ترکیبی خود علیه ایران استفاده کند تا علاوه بر فشارها، جو روانی جامعه ایران و حتی مردم جهان را با خود در مواجهه با ایران همراه کند. در مقابل لازم است که ایران پیش از ضربه زدن آمریکا، دفاع ترکیبی را در مقابل آن فعال کند.

دفاع ترکیبی باید دارای ماهیتی متناسب با تهاجم ترکیبی باشد که فهم آن مستلزم تشکیل اتاق عملیاتی است که بتوان همه جوانب آن را رصد و آمادگی لازم را ایجاد کرد. حضور و مشارکت فعالانه جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و ائتلاف اقتصادی و یا نظامی به منظور جلب همراهی و همکاری تعداد بیشتری از کشورها لازمه اولیه این دفاع است.

دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران باید با توجه به تهدیدها و چالش‌های به وجود آمده علیه کشور و همچنین ارتقاء ایران به قدرت اول منطقه باشد. برای تحقق این امر باید از همکاری با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در زمینه‌های فنی و مطالعاتی، تبادل تجهیزات، سرمایه‌گذاری‌های مشترک بهره‌برد. از جمله می‌توان به مواردی از قبیل عضویت و پایبندی در معاهده‌ها و قراردادهای بین‌المللی، توجه به پیمان‌نامه‌های دفاعی-امنیتی، گفتگوهای راهبردی، تبادل تجهیزات و تسلیحات، انجام رزمایش‌های نظامی (مبتنی بر بازدارندگی) توجه نمود، که همگی آن‌ها در ساختار و روند تصمیم‌گیری در حوزه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران، موثر و دارای نقش هستند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abdollahkhani, A., & Kardan, A. (2011). *American Approaches and Plans Regarding Iran*. Abrar Moaser Tehran.
- Ahangari, A. (2011). *Psychological Operation Tools of the U.S. Against the Islamic Republic of Iran*. Pouya.
- Amini, S. J., & Damirchilu, M. (2019). Opportunities and Threats of the Islamic Republic of Iran's Virtual Diplomacy in the Bipolar Age. *Quarterly Journal of Foreign Policy*, 33(3), 1-30.
- Arquilla, J., & Ronfeldt, D. (2009). The Advent of Netwar (Revisited). In *Networks and Netwars: The Future of Terror, Crime, and Militancy*.
- Asadi, B. (2008). *Foreign Policy of the Reformist Government: Successes and Failures*. Center for Islamic and Iranian Studies.

- Ashna, H. a.-D., & Jafari Haftkhani, N. (2007). Public Diplomacy and Foreign Policy: Links and Objectives. *Biannual Journal of Political Science*, 3(5), 179-206.
- Carpenter, T. G. (2006). Iran's Nuclear Program: America's Policy Options. <https://object.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/pdf/pa578.pdf>
- Fitzpatrick, M. (2008). The Iranian Nuclear Crisis: Avoiding Worst-Case Outcomes. <http://www.iiss.org/en/publications/adelfphi/by%20year/2008-e03b/the-iranian-nuclear-crisis-avoiding-worst-case-outcomes-cb9e>
- Ghanbari Salhashur, M. R. (2018). Soft War Against Countries Opposing U.S. Hegemony. *Strategic Studies of the Islamic Revolution*, 1(3), 1-40.
- Gilboa, E. (2002). Global Communication and Foreign Policy. *Journal of Communication*. <http://dw.com/p/11uvN>
- Golshan Pajouh, M. R. (2011). *Soft War 6*. Abrar Moaser Tehran.
- Hatami Rad, M. (2007). Media War. *Quarterly Journal of Payam*(85), 200-211.
- Joneidi, R. (2011). *Methods of Psychological Operations of the Western Media System Against the Islamic World*. Arm.
- Karimi Fard, H., & Labkhand, E. (2017). The Role of Think Tanks in U.S. Foreign Policy Towards Iran. *Political Research of the Islamic World*, 6(1), 55-81.
- Mousavian, S. H. (2015). *Iran and America: A Failed Past and the Path to Reconciliation*. Tisa.
- Movahedian, E. (2016). *Study the Impact of Cyber Diplomacy of the U.S. on the Perspectives of Iranian Users in Cyberspace* [Allameh Tabatabai University].
- Nafiu, R. (2018). *The Art of Sanctions: An Inside Look*. Research Center of the Islamic Consultative Assembly.
- Nixon Center. (2004). *The United States and Iran: The Nuclear Puzzle*. Abrar Moaser Tehran.
- Omidi, A. (2017). The U.S. and Coercive Diplomacy Against the Nuclear Program of the Islamic Republic of Iran. *Year 16*(57), 111-134.
- Pompeo, M. (2018). After the Deal: A New Iran Strategy. *The Heritage Foundation*. <https://www.heritage.org/defense/event/after-the-deal-new-iran-strategy>
- Ranjbaran, D. (2009). *Soft War*. Sahel Andisheh.
- Ranjcash, M. J. (2021). The Nature and Characteristics of U.S. Public Diplomacy Towards Iran. *Strategic Cultural Studies*, 1(1), 131-152.
- Shiroudi, M. (2006). *Hybrid Wars*. Nashr Ni.
- Tabatabai, S. M., & Asmani, H. (2020). Military Diplomacy: A New Strategy of States in Pursuing Foreign Policy Goals. *Quarterly Journal of Government Studies*, 6(23), 219-256.
- Toofan, M. (2017). The Role and Capacity of Virtual Embassies in Modern Diplomacy. *Quarterly Journal of Media*, 27(2), 124-138.
- Trump. (2019). Iran Can Be a Great Country with These Leaders. <https://www.bbc.com/persian/iran-48422131>
- Wilson, E. J. (2008). Hard Power, Soft Power, Smart Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 110-124. <https://doi.org/10.1177/0002716207312618>
- Yazdanfam, M. (2014). *Public Diplomacy of the Islamic Republic of Iran*. Strategic Studies Research Institute.
- Ziaei Parvar, H. (2008). *Soft War 2*. Abrar Moaser Tehran.